

ZÁPIS: Globální spolupráce v oblasti výzkumu, inovací a vzdělávání z perspektivy EU

Datum:	21. června 2021
Místo konání:	Online
Program:	Záznam z akce
Zapsal/a:	Bára Sobotková, junior konzultant pro vzdělávání

1

[NorCore](#), Norská kancelář pro výzkum, inovace a vzdělávání v Bruselu, uspořádala seminář na téma **globální spolupráce v oblasti výzkumu, inovací a vzdělávání z perspektivy EU**. Hlavním předmětem diskuze bylo dlouho očekávané [Sdělení o globálním přístupu k výzkumu a inovacím: Evropská strategie mezinárodní spolupráce v měnícím se světě](#), které vydala Evropská komise v květnu 2021. Sdělení se zasazuje o posílení globální dimenze ve vědě, výzkumu a inovacích a více se o něm dočtete třeba v [zápise](#) z IGLO pracovní skupiny k mezinárodní spolupráci. Seminář se věnoval také globálnímu rozměru evropské vzdělávací politiky – včetně nových mezinárodních prvků programu *Erasmus+*.

Globální přístup k výzkumu a inovacím

Adam Tyson (GR RTD) se zaměřil na důležité pasáže sdělení týkající se výzkumu a inovací. Upozornil, že tato nová strategie je především politickým rámcem, na jehož základě by se měly formovat mezinárodní vztahy a partnerství v oblasti VaVal, nikoli návodem k implementaci *Horizontu Evropa*. Ve sdělení jsou obsaženy priority, na nichž globální přístup k výzkumu a inovacím staví. Jedná se zejména o maximální **otevřenost** v mezinárodním výzkumu založenou na **férovém přístupu, základních hodnotách** VaVal (např. akademické a vědecké svobody, ochrana intelektuálního vlastnictví) a **reciprocitě**.

Stejně tak je důležité podporovat **multilaterální partnerství**, jelikož mají potenciál přinášet nová řešení globálních výzev (zelená a digitální transformace, klimatická a zdravotní krize, inovační výzvy). Fungující multilaterální spolupráci je třeba stavět na zkušenostech se **spoluprací bilaterální**, neméně podporována tedy budou partnerství s mimoevropskými zeměmi, která se zaměřují na zlepšování výzkumných a inovačních kapacit nízkostředně příjmových regionů. Mezi prioritní oblasti patří zejména země [EFTA](#), západní Balkán, Turecko, sousední země EU, UK, Afrika, severovýchodní Asie či Latinská Amerika.

K dosažení cílů strategie lze nejlépe přispět podporou **udržitelného a inkluzivního rozvoje**, zvyšováním **odolnosti společností** a využíváním přístupu „**Team Europe**“, který spočívá v jednotnější spolupráci EU institucí a ČS s cílem zlepšit soudržnost a koordinaci jejich úsilí (zejména ve spolupráci s partnerskými zeměmi), a tím posílit postavení a viditelnost EU ve světě.

Globální přístup ke vzdělávání

Gianpaolo Suriano (GR EAC) se zaměřil na globální dimenzi evropské vzdělávací politiky. Připomněl ambiciózní [Sdělení o vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025](#) i zastřešující priority pro vzdělávání na následujících 7 let, mezi něž patří zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy, inkluze (vč. genderové), zelená a digitální transformace, podpora učitelské profese, VŠ vzdělávání a v neposlední řadě také **posilování geopolitické dimenze**. To zahrnuje posílení mezinárodního rozměru programu *Erasmus+*, spolupráci se strategickými globálními partnery a prosazování přístupu „**Team Europe**“.

Z vytyčených priorit vyplývají dva cíle globálního přístupu. **Interní cíl** spočívá ve ztraktivnění EU jako perspektivní destinace pro talenty, budování excelentních partnerství a navazování spolupráce. **Externí cíl** se soustředí na prezentaci EU jako zdroje příležitostí, financování, vědomostí, inspirace, služeb a facilit, jež mohou pomoci partnerským zemím s internacionalizací a modernizací jejich vlastních

vzdělávacích systémů. Průnik vnitřní a vnější dimenze je dobře viditelný v oblasti vysokých škol – jejich potenciál pro globální spolupráci (ať už jde o nábor studentů, akademické mobility, společné studijní programy či spolupráci v oblasti VaVal) uznává i právě připravovaná *Evropská strategie pro VŠ vzdělávání*, která by měla být představena na přelomu roku 2021/2022.

Implementace globální dimenze prostřednictvím Erasmus+

Erasmus+ podporuje spolupráci s asociovanými a mimoevropskými zeměmi, a v novém programovém období bude jeho mezinárodní rozměr ještě posílen. Celkový rozpočet (26,2 miliard eur) bude opět doplněn z externích nástrojů EU, tentokrát o **2,2 miliardy eur**. Zároveň byly stanoveny geopolitické priority (např. subsaharská Afrika, západní Balkán, Asie a východní partnerství, jižní Středomoří).

Nejvíce rozpočtu bude jako vždy dedikováno VŠ sektoru, ale i ostatním vzdělávacím oblastem se otevírá řada nových mezinárodních příležitostí:

- **budování kapacit** – v oblasti VŠ vzdělávání a nově také v odborném vzdělávání a přípravě, mládeži a sportu, jedná se o nejznámější a nejúspěšnější mezinárodní aktivitu,
- **mezinárodní mobility** – VŠ vzdělávání, odborné vzdělávání a příprava, mládež a sport,
- **virtuální mobility** – nově,
- **akce Jean Monnet**,
- **Erasmus Mundus** – společné studijní programy,
- **alumni asociace** – důležité pro veřejnou diplomacii a kontinuitu spolupráce,
- **eTwinning** – školní sektor, nově bude více otevřen mezinárodně.

Synergie: VŠ instituce

Oba řečníci se dále zastavili u tématu synergií mezi publikovanými a připravovanými strategiemi, aktuálními programy i mezi VaVal a vzděláváním obecně. Na úrovni programů je potřeba zmínit *Horizont Evropa*, který má celou kapitolu věnovanou synergiím s ostatními programy, jako konkrétní příklad lze uvést propojení *Erasmu* s *akcemi MSCA*. Dalším dobrým příkladem jsou aliance *Evropských univerzit*, které jsou financovány z *Horizontu Evropa* a zároveň z *Erasmu*. Synergie se v případě univerzit logicky nabízejí, jelikož často fungují zároveň jako výzkumná centra (možnost sdílení zařízení pro výzkum a výuku). Také na politické úrovni se oblasti výzkumu a vzdělávání čím dál více propojují – momentálně se např. připravuje strategie pro zahraniční vměšování, která se týká obou oblastí, stejně tak v chystané *Evropské strategii pro VŠ vzdělávání* jsou univerzity pojímány do značné míry coby výzkumná centra.

Ve druhé polovině se seminář přesunul od nové strategie EU pro globální spolupráci k tomu, jaké implikace bude mít sdělení EK konkrétně pro spolupráci s Norskem. To se jako asociovaný partner aktivně zapojuje jak do *Horizontu Evropa*, tak do programu *Erasmus+*. Mezi řečníky se objevili představitelé EK, ACA, norského ministerstva i norských univerzit.

